

ประกาศสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
เรื่อง นโยบายจริยธรรมด้านปัญญาประดิษฐ์ พ.ศ. ๒๕๖๔

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงประกาศสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ เรื่อง นโยบายจริยธรรมด้านปัญญาประดิษฐ์ พ.ศ. ๒๕๖๔ ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ เพื่อให้การกำกับดูแลการดำเนินงานด้านปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) ที่ดำเนินการโดยบุคลากรของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ผู้ที่ร่วมวิจัยหรือรับการสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ภาคเอกชนที่ใช้พื้นที่ภายในอุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทย และอาคารอื่น ๆ ของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ และผู้รับจ้างช่วงที่เกี่ยวข้อง เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ อันนำไปสู่ความเชื่อมั่นในงานด้านปัญญาประดิษฐ์ให้มีการดำเนินงานอย่างเหมาะสม

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. ๒๕๓๔ จึงให้ยกเลิกประกาศสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ เรื่อง นโยบายจริยธรรมด้านปัญญาประดิษฐ์ พ.ศ. ๒๕๖๔ ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ และกำหนดนโยบายจริยธรรมด้านปัญญาประดิษฐ์ไว้ดังนี้

๑. สำนักงานจะดำเนินงานวิจัย พัฒนา การประยุกต์ใช้ และการถ่ายทอดเทคโนโลยี ภายใต้หลักการจริยธรรมด้านปัญญาประดิษฐ์ที่เป็นสากล คำนึงถึงบริบททางสังคมและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
๒. สำนักงานจะสนับสนุนงานวิจัยที่สามารถลดผลกระทบความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากปัญญาประดิษฐ์
๓. สำนักงานจะพัฒนากลไกการกำกับดูแลการดำเนินงานด้านปัญญาประดิษฐ์ที่มีประสิทธิภาพ มีระดับการดูแลที่เหมาะสม ตามกลไกการกำกับดูแลการดำเนินงานด้านปัญญาประดิษฐ์ ภาคผนวก ก แนบท้ายประกาศนี้
๔. สำนักงานจะส่งเสริมให้บุคลากรของสำนักงาน ผู้ที่ร่วมวิจัยหรือรับการสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงาน ภาคเอกชนที่ใช้พื้นที่ภายในอุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทย และอาคารอื่น ๆ ของสำนักงาน และผู้รับจ้างช่วงที่เกี่ยวข้อง มีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงมาตรฐานจริยธรรมในด้านการวิจัยและพัฒนาปัญญาประดิษฐ์ ตลอดจนรู้เท่าทันความเสี่ยงหรือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากปัญญาประดิษฐ์ เพื่อป้องกันการนำปัญญาประดิษฐ์ไปใช้ในทางที่ไม่พึงประสงค์ รวมถึงเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมอภิปราย แสดงความคิดเห็นต่อประเด็นที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมด้านปัญญาประดิษฐ์ผ่านกิจกรรมหรือกระบวนการมีส่วนร่วมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ทุกฝ่าย
๕. สำนักงานจะกำกับดูแลและป้องกันการนำผลงานวิจัยด้านปัญญาประดิษฐ์ไปใช้ในทางที่ไม่พึงประสงค์ ละเมิดต่อกฎหมาย หรือก่อให้เกิดผลกระทบความเสียหายและอันตรายต่อมนุษย์ เศรษฐกิจ และประเทศ

๖. สำนักงาน...

๖. สำนักงานจะกำหนดแนวปฏิบัติจริยธรรมด้านปัญญาประดิษฐ์ เพื่อใช้กำกับดูแลโครงการวิจัย และการดำเนินกิจกรรมใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญญาประดิษฐ์ภายในสำนักงาน ให้เป็นไปตามหลักการด้านจริยธรรม โดยจะจัดทำแนวปฏิบัติดังกล่าวนี้ร่วมกับนักวิจัยและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

๗. สำนักงานจะสนับสนุนให้บุคลากรของสำนักงานใช้เครื่องมือทางปัญญาประดิษฐ์ในการวิจัย การปฏิบัติงาน และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับหลักจริยธรรมปัญญาประดิษฐ์ จริยธรรม การวิจัย และไม่ก่อให้เกิดผลกระทบความเสียหายหรือละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาของผู้อื่น และต้องเป็นไป เพื่อประโยชน์ของสำนักงานและสอดคล้องตามภารกิจของสำนักงานเท่านั้น ตามหลักการและแนวปฏิบัติการใช้ เครื่องมือทางปัญญาประดิษฐ์ ภาคผนวก ข แนบท้ายประกาศนี้

๘. สำนักงานจะทบทวนนโยบาย แนวทางการกำกับดูแล และการดำเนินงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ จริยธรรมด้านปัญญาประดิษฐ์ ตลอดจนพัฒนาและปรับปรุงกลไกการกำกับดูแลให้ทันต่อสถานการณ์ และบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปของวงการปัญญาประดิษฐ์อยู่เสมอ

๙. ให้รองผู้อำนวยการสำนักงาน ที่กำกับดูแลด้านการบริหารการวิจัยและพัฒนาดำเนินการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามประกาศฉบับนี้

จึงประกาศมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๙

(ศาสตราจารย์ชูกิจ ลิมปิจำนงค์)

ผู้อำนวยการ

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

ภาคผนวก ก

กลไกการกำกับดูแลการดำเนินงานด้านปัญญาประดิษฐ์
แบบถ่ายประกาศสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
เรื่อง นโยบายจริยธรรมด้านปัญญาประดิษฐ์ พ.ศ. ๒๕๖๙
ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๙

แนวทางการกำกับดูแลการดำเนินงานด้านปัญญาประดิษฐ์ให้มีประสิทธิภาพ และอยู่ในระดับที่เหมาะสม
ได้แก่

๑. การให้ความสำคัญต่อความสามารถในการสร้างองค์ความรู้และการพัฒนางานวิจัยด้านปัญญาประดิษฐ์
ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของความสมดุลระหว่างความก้าวหน้าของเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ที่รวดเร็วกับการเคารพ
ในสิทธิ หลักเกณฑ์ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๒. การส่งเสริมให้การพัฒนาและวิจัยปัญญาประดิษฐ์ เป็นไปตามหลักการของปัญญาประดิษฐ์ที่น่าเชื่อถือ
(Trustworthy AI) มีความมั่นคงปลอดภัย และรักษาไว้ซึ่งความเป็นส่วนตัวของข้อมูล ตลอดวัฏจักรชีวิตของระบบ
ปัญญาประดิษฐ์

๓. การจัดให้มีโครงสร้างพื้นฐาน และทรัพยากรที่จำเป็นต่องานวิจัยและการใช้งานปัญญาประดิษฐ์
อย่างเพียงพอ

๔. การสื่อสารและประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับนโยบายจริยธรรมด้านปัญญาประดิษฐ์ ข้อกำหนด แนวปฏิบัติ
หรือแนวทางการดำเนินงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้บุคลากรของสำนักงาน ผู้ที่ร่วมวิจัยหรือรับการสนับสนุนการวิจัย
จากสำนักงาน ภาคเอกชนที่ใช้พื้นที่ภายในอุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทย และอาคารอื่น ๆ ของสำนักงาน
และผู้รับจ้างช่วงที่เกี่ยวข้องทราบ ด้วยสื่อหรือช่องทางที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย และรวดเร็ว พร้อมกับเปิดช่องทาง
สื่อสารให้บุคลากรของสำนักงาน รวมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีโอกาสแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และรายงาน
ประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการดำเนินงานด้านปัญญาประดิษฐ์ ให้เกิดประโยชน์แก่ทุกฝ่าย

๕. การทบทวนและประเมินผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมปัญญาประดิษฐ์อย่างต่อเนื่อง
และสม่ำเสมอ เพื่อติดตามความก้าวหน้าและความสำเร็จของการดำเนินการ

๖. การส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกับภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา และนานาชาติ ในการสนับสนุน
ปัญญาประดิษฐ์ ที่มีมาตรฐานจริยธรรมด้านปัญญาประดิษฐ์

ภาคผนวก ข

หลักการและแนวปฏิบัติการใช้เครื่องมือทางปัญญาประดิษฐ์ แบบท้ายประกาศสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ เรื่อง นโยบายจริยธรรมด้านปัญญาประดิษฐ์ พ.ศ. ๒๕๖๙ ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๙

บุคลากรของสำนักงานสามารถใช้เครื่องมือทางปัญญาประดิษฐ์ในการวิจัย การปฏิบัติงาน และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ของสำนักงานและสอดคล้องตามภารกิจของสำนักงานเท่านั้น โดยต้องไม่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศของสำนักงาน และข้อกำหนดของผู้ให้บริการเครื่องมือทางปัญญาประดิษฐ์ รวมถึงไม่ขัดต่อหลักจริยธรรมปัญญาประดิษฐ์และจริยธรรมการวิจัย โดยมีหลักการและแนวปฏิบัติการใช้เครื่องมือทางปัญญาประดิษฐ์ ดังนี้

๑. บุคลากรของสำนักงานจะต้องปกป้องข้อมูลและทรัพย์สินทางปัญญาของสำนักงาน ไม่นำข้อมูลของสำนักงานและข้อมูลที่มีชั้นความลับ เช่น ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผยข้อมูลด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ข้อมูลบุคลากร ข้อมูลการเงิน ข้อมูลงานวิจัยที่ยังไม่เปิดเผยต่อสาธารณะ และข้อมูลส่วนบุคคลหรือข้อมูลส่วนบุคคลที่อ่อนไหวที่ยังไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล เข้าสู่ระบบปัญญาประดิษฐ์ที่เปิดให้ใช้งานสาธารณะ เพื่อป้องกันการรั่วไหลของข้อมูลและ/หรือการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล

๒. ผู้ใช้เครื่องมือทางปัญญาประดิษฐ์ต้องตระหนักและรับผิดชอบต่อนื้อหาหรือผลงานที่สร้างขึ้น โดยมีหน้าที่ในการตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นกลาง และแหล่งที่มาของข้อมูลก่อนการนำไปใช้หรือเผยแพร่ ทั้งนี้ นื้อหาหรือผลงานที่สร้างขึ้นโดยปัญญาประดิษฐ์อาจมีข้อผิดพลาด อคติ หรือข้อมูลที่คลาดเคลื่อนได้ จึงต้องใช้ดุลยพินิจอย่างรอบคอบ และต้องระมัดระวังไม่ให้เกิดการละเมิดสัญญา ลิขสิทธิ์ หรือทรัพย์สินทางปัญญาของบุคคลอื่น เช่น การไม่ใช้เครื่องมือทางปัญญาประดิษฐ์ร่วมกับฐานข้อมูลวิจัยที่มีข้อห้ามในการนำข้อมูลไปฝึกฝน ทดสอบ ประมวลผล วิเคราะห์ หรือพัฒนาอัลกอริทึมของระบบ Generative AI ในลักษณะที่ขัดต่อเงื่อนไขการใช้ข้อมูลนั้น

๓. ผู้ใช้เครื่องมือทางปัญญาประดิษฐ์ต้องเปิดเผยการใช้งานอย่างโปร่งใส โดยระบุขอบเขตการใช้เครื่องมืออย่างชัดเจน รวมถึงอ้างอิงหรือระบุแหล่งที่มาของนื้อหาหรือผลงานที่สร้างขึ้นโดยปัญญาประดิษฐ์ และต้องปฏิบัติตามหลักจริยธรรมการวิจัย ความซื่อสัตย์ทางวิชาการ และบูรณภาพการวิจัย (Research Integrity) การปกปิดไม่แจ้งข้อมูลการใช้เครื่องมือทางปัญญาประดิษฐ์ถือเป็นการละเมิดหลักจริยธรรมซึ่งอาจถูกลงโทษตามข้อบังคับหรือระเบียบที่เกี่ยวข้องได้